

ਰੋਲ ਨੰ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

005

ਸੁਫ਼ਿਤ ਪ੍ਰਾਠਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ : 4

205 (HXD)

2016
ਪੰਜਾਬੀ
(ਪੰਜਾਬੀ)

ਸਮਯ : 3 ਘਣਟੇ।

| ਪ੍ਰਯਾਕ : 100

ਭਾਗ-ਉ

(ਅੰਕ 50)

ਨੋਟ : ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਬਰੂਰੀ ਹਨ।

- 1- (ੳ) (I) 'ਅਣ' - ਅਗੇਤਰ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ।
(II) 'ਦਾਰ' - ਪਿਛੇਤਰ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ।
(III) 'ਜਗਤ ਦਾ ਗੁਰੂ' ਦਾ ਸਮਾਸੀ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਓ। 1+1+1=3
- (ਅ) ਮੁੰਡੇ ਦਰਿਆ ਵਿੱਚ ਤਰਦੇ ਹਨ।
ਉਪਰੋਕਤ ਵਾਕ ਵਿੱਚੋਂ ਕੇਵਲ ਕਿਰਿਆ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਦ-ਵੰਡ ਕਰੋ। 3
- (ੲ) (i) ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ :
ਵਿਧਿਆਰਥੀ, ਅਕੱਲਾ, ਗਯਾਨੀ, ਬੋਹੜਾ।
(ii) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕ ਨੂੰ ਸੁਧ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ :
ਲੜਕੇ ਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਦੋਤਦੀਆਂ ਹਨ। 2+1=3
- (ਸ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕ ਨੂੰ ਵਿਸਰਾਮ-ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਗਾ ਕੇ ਲਿਖੋ : 3
(i) ਸੁਰਿੰਦਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ
(ii) ਅਧਿਆਪਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਿਲ ਲਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਕਰੋ
(iii) ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸੈਚ ਜਿੱਤ ਗਏ ਹੋ
- (ਹ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਦਲੋ : 1+1+1=3
(I) ਮੇਰੀ ਇੱਛਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੁੰਦਾ। (ਵਿਸਮਿਕ)
(II) ਮੇਹਨ ਘਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਹਾਂ-ਵਾਚਕ ਕਾਲ)
(III) ਉਹ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਡਰਦਾ। (ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਵਾਚਕ ਕਾਲ)
- 2- (ੳ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਤਿੰਨ ਨੂੰ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤ ਕੇ ਅਰਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ : 3
ਈਦ ਦਾ ਚੰਨ ਹੋਣਾ, ਸਰ ਕਰਨਾ, ਅੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਬਿਠਾਉਣਾ, ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਕਰਨਾ, ਹੱਥ ਪੈਰ ਮਾਰਨੇ।
(ਅ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਖਾਣ ਕਿਹੜੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੌਕਿਆਂ ਤੇ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ : 2
ਉੱਚੀ ਦੁਕਾਨ ਫਿੱਕਾ ਪਕਵਾਨ, ਇੱਕ ਚੁੱਪ ਸੈਂ ਸੁੱਖ।
- 3- ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਲਗਭਗ 300 ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ ਨਿਬੰਧ ਲਿਖੋ: 12
(I) ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ 'ਚ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਮਹੱਤਵ
(II) ਮਾ-ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ-ਇੱਕ ਸਮਾਜਕ ਬੁਰਾਈ।
(III) ਮੇਰਾ ਮਨ ਪਸੰਦ ਲੇਖਕ,

[!]

[P.T.O.]

(IV) ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਮਹੱਤਵ

(V) ਵਧ ਰਹੀ ਮਹਿੰਗਾਈ-ਇੱਕ ਸਮੱਸਿਆ।

- 4- ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਦੇਸ ਦੇ ਮੁੱਖ-ਮੰਤਵੀ ਜੀ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਉੱਚ-ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ।

8

ਜਾਂ

ਕਿਸੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੋ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਅਖਬਾਰ 'ਚ ਇਸਤਰੀ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਸਬੰਧੀ ਲੇਖ, ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਆਦਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਕੇ ਇਸਤਰੀ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ।

- 5- ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਵੀ ਦਿਓ: 8+2=10

ਜਦ ਅਸੀਂ ਮਹਾਨ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਮਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਹਾਨ ਪੁਸਤਕਾਂ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਮਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸ਼ਲੋਕ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ : ਸੰਸਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਜ਼ਹਿਰ ਦਾ ਬਿੱਛ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਫਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਰਗੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸਵਾਦ ਤੇ ਦੂਜਾ ਹੈ ਸੱਜਣੀ ਨਾਲ ਵਾਰਤਾਲਾਪ।

ਕੁਝ ਕਿਤਾਬਾਂ ਮਨ-ਪ੍ਰਚਾਵਾ ਕਰਦੀਆਂ, ਕੁਝ ਗਿਆਨ ਵਧਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਕੁਝ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਨੂੰ ਉਚੇਰੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਲੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਅੰਤਲੀ ਸ਼ਰੇਣੀ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਉਹ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ-ਘੋਖਣਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

(ਭਾਗ-ਅ)

ਅੰਕ 50

- 6- ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਉੱਤਰ ਆਪਣੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ/ਪੰਕਤੀ ਵਿੱਚ ਦਿਓ : $1 \times 8 = 8$

- (I) ਪ੍ਰੋ: ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਵਿਤਾ 'ਜਵਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ' ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- (II) ਹਉਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਅਰਦਾਸ (ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ) ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੀ ਸੁੱਖ ਮਿਲਦਾ ਹੈ?
- (III) ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਮਹਾਨਤਾ ਹੈ?
- (IV) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਿਸ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਸਨ?
- (V) 'ਅਗਲੇ ਜ਼ਮਾਨੇ' ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਕੀ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ ਹੈ?
- (VI) ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਰੋਕਿਆ?
- (VII) 'ਕਸਤੂਰੀ ਵਾਲਾ ਮਿਰਗ' ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਸਤੂਰੀ ਵਾਲਾ ਮਿਰਗ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ?
- (VIII) ਡਾ० ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਦਾ ਦੂਸਰੇ ਧਰਮਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸੀ?

7- ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੁਸ਼ਤਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਪਾਠ-ਪੁਸ਼ਤਕਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਦਿਉ : 2x9=18

- (I) ਆਪਣਾ ਘਰ ਦੇਖ ਕੇ ਲੇਖਕ ਭਾਵੁਕ ਕਿਉਂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ?
- (II) 'ਅਗਲੇ ਜਮਾਨੇ' ਨਿਬੰਧ ਦਾ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹੈ? ਲੇਖਕ ਇਸ ਨਿਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- (III) ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਕਵਿਤਾ 'ਅਹਿਦਨਾਮ' ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਅਹਿਦਨਾਮੇ ਉੱਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?
- (IV) ਜੀਤੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦਾਦੀ ਦੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਹਿਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਾਈ?
- (V) ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਐਮ.ਏ. ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਸਰਦਾਰ ਉੱਤਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਕੀ-ਕੀ ਵਡਿਆਈ ਕੀਤੀ?
- (VI) ਟਾਲਸਟਾਏ ਦਾ ਬਚਪਨ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਜਰਿਆ ਸੀ?
- (VII) ਡਾ० ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਦਾ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
- (VIII) ਥਾਥਾ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।
- (IX) ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਤਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚਕਾਰ ਕੀ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਅਤੇ ਬਾਲਕ ਗੋਬਿੰਦ ਨੇ ਕੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ? <http://www.ukboardonline.com>

8- 'ਦੁਸ਼ਮਣ-ਇਕਾਗਰੀ' ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਮਣ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂ? ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਦਿਉ। 5

9- ਡਾ० ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਿਬੰਧ 'ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ' ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਦੱਸੋ। ਉੱਤਰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 5

10- ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਪੁਸ਼ਤਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ : 2+1+1=4

ਦਾਦੀ ਮਰ ਗਈ। ਜੀਤੀ ਬੜਾ ਈ ਰੋਈ। ਉਹਨੂੰ ਮੁੜ ਮੁੜ ਖਿਆਲ ਆਉਂਦਾ, ਖਬਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵੇਲੇ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਦਾਦੀ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ....ਮੈਂ ਚੰਦਰੀ ਨੇ ਖਤ ਕਿਉਂ ਨਾ ਪਾਇਆ। ਉਹਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਗੁੱਸਾ ਆਉਂਦਾ ਜਿਹੜੀ ਕਹਿੰਦੀ ਸੀ ਇਹਨੇ ਕਿਤੇ ਮਰਨਾ ਏ! ਪਰ ਹੁਣ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ! ਉਹ ਸੋਚਦੀ, 'ਮੇਰੀ ਦਾਦੀ ਕਿੰਨੀ ਚੰਗੀ ਸੀ'! 'ਦਾਦੀ ਮੈਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਦੇਮੈਂ ਤੇਰੇ ਕਹੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਖਤ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ। ਦਾਦੀ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਬੁਰੀ ਹਾਂ।'

- (I) ਇਹ ਪੈਰਾ ਕਿਸ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ? ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਲੇਖਕ ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਲਿਖੋ।
- (II) ਦਾਦੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਜੀਤੀ ਕੀ ਸੋਚ-ਸੋਚ ਕੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਸੀ?
- (III) ਜੀਤੀ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਉੱਤੇ ਕਿਉਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਸੀ?

11- ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਕਾਵਿ-ਪੰਕਤੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪੁਸ਼ਤਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ : 1+1+1+2=5

205 (HXD)

[3]

[P.T.O.]

(ੳ)

ਬੂ ਠਾਕੁਰੁ ਤੁਮ ਪਹਿ ਅਰਦਾਸਿ॥

ਜੀਉ ਪਿੰਡੁ ਸਭੁ ਤੇਰੀ ਰਾਸਿ॥

ਤੁਮ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਤੇਰੇ॥

ਤੁਮਰੀ ਕਿਰਪਾ ਮਹਿ ਸੁਖ ਘਨੇਰੇ॥

(I) ਇਹ ਪੰਕਤੀਆਂ ਕਿਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹਨ?

(II) ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?

(III) ਕਿਸ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਸੁਖਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

(IV) ਇਸ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚ 'ਠਾਕੁਰ' ਅਤੇ 'ਬਾਰਿਕ' ਕਿਸ-ਕਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ।

(ਅ) ਅਮਨ ਦਾ ਇਹ ਅਹਿਦਨਾਮਾ,

ਆਓ ਦੁਨੀਆ ਵਾਲਿਓ ਦਸਖਤ ਕਰੋ।

ਕਾਗਜ਼ ਹੈ ਇਹ ਤਕਦੀਰ ਦਾ, ਤੇ ਕਲਮ ਹੈ ਤਕਬੀਰ ਦੀ

ਅੱਜ ਕਲਮ ਦੇ ਵਿਚ ਅਮਲ ਦੀ ਸਿਆਹੀ ਭਰੋ।

ਦਸਖਤ ਕਰੋ!

2+1+1+1=5

(I) ਇਹ ਕਾਵਿ-ਪੰਕਤੀਆਂ ਕਿਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਲਈਆਂ ਹਨ?

(II) ਅਹਿਦਨਾਮਾ ਤੋਂ ਕਵੀ ਦਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

(III) ਦੁਨੀਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਅਹਿਦਨਾਮੇ ਉੱਤੇ ਦਸਖਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?

(IV) ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਵੀ ਕੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ?

.....

<http://www.ukboardonline.com>

Whatsapp @ 9300930012

Send your old paper & get 10/-

ਅਪਨੇ ਪੁਰਾਨੇ ਪੇਪਰਜ਼ ਭੇਜੋ ਔਰ 10 ਰੁਪਏ ਪਾਓ,

Paytm or Google Pay ਸੇ